

Kieli, teksti ja asiayhteys

”Ottakaa tämä lain kirja ja pankaa se Herran, Jumalanne, liitonarkun viereen todistuskappaleeksi teitä vastaan.” (5. Moos. 31:26.)

Avaintekstit:

5. Moos. 32:46, 47;
1. Kun. 3:6;
4. Moos. 6:24–26;
1. Moos. 1:26, 27;
1. Moos. 2:15–23;
15:1–5.

Maailman miljardit ihmiset puhuvat yli 6 000 kieltä. Koko Raamattu on käännetty yli 600 kielelle. Uusi testamentti tai sen osia on käännetty yli 2 500 kielelle. Käännöksiä on siis tehty todella monelle kielelle, mutta kuitenkin vasta alle puolelle maailman puhutuista kielistä.

Arviolta noin 1,5 miljardia ihmistä on vielä kokonaan ilman minkäänlaista Raamatun käännöstä omalle äidinkielelleen. Työtä on vielä paljon, mutta raamatunkäännösseurojen työn ansiosta jo 6 miljardia ihmistä voi lukea Raamattua.

Miten suuri siunaus onkaan kuulua niihin ihmisiin, joilla on Raamattu käytävissään omalla kielellä. Pidämme tätä usein itsestään selvyytenä. Unohtamme paitsi sen, että monilla ei ole Raamattua, myös sen, että useiden vuosisatojen ajan Euroopassakin Raamattu pidettiin tarkoituksellisesti poissa kansan käsistä. Painokoneiden ja uskonpuhdistuksen ansiosta tähän tuli muutos. Me, joilla on Raamattu käytävissämme, pyrimme Pyhän Hengen täyttämänä yhä paremmin perehtymään kirjaan ja tutkimaan sanaa niin, että opimme tuntemaan Herran, joka kirjan sivuilta paljastuu.

RAAMATUN YMMÄRTÄ- MINEN

Lue 2. Tim. 3:16, 17. Mitä tarkoitusta varten Raamattu annettiin meille?

Se kirjoitettiin todistukseksi Jumalan työstä historian kulussa, todistukseksi hänen pelastussuunnitelmastaan langenneelle ihmiskunnalle ja ohjeeksi meille, että vaeltaisimme vanhurskauden teitä. Herra valitsi välittää sanansa ihmiskielellä tehdyn ajatuksensa näkyviksi ihmisten käyttämällä sanoilla. Lunnastaessaan Israelin Egyptistä Jumala valitsi heidät välittämään hänen sanomansa kaikille kansoille. Hän antoi Israelin viestiä hänen sanomansa heidän kielellään, hepreaksi (muutamien kohdan arameaksi, joka on heprean sukulaiskieli).

Kreikkalaisen kulttuurin nousu toi mukanaan uuden mahdollisuuden: Uusi testamentti voitiin kirjoittaa sen ajan kansainvälisellä kielellä, kreikaksi, jota tuohon aikaan puhuttiin laajalti tuossa osassa maailmaa. (Vanha testamentti oli myös saatavilla kreikkankielisenä käännöksenä.) ”Maailmanlaajuinen” kieli mahdollisti sen, että apostolit ja alkuseurakunta pystyivät Kristuksen kuoleman jälkeen levittämään sanaa laajalle. Myöhemmin apostoli Johannes omalla todistuksellaan vahvisti ”Jumalan sanan ja Jeesuksen Kristuksen todistuksen, kaiken minkä on nähnyt” (Ilm. 1:2). Näin Raamattu osoittaa, että sen innoitetulla todistuksella on jatkuvuutta Raamatun ensimmäisestä kirjoittajasta viimeiseen saakka.

Lue 5. Moos. 32:46, 47. Miksi oli tärkeää, että israelilaisten lapset tarkoin noudattaisivat lakia ja sen käskyjä (jae 46)? Millä tavoin Jumalan sana auttaa meitä elämään kauan (jae 47, RK 2012/VKR)? Mitä tämä voisi tarkoittaa meidän tilanteessamme tänä päivänä?

Joillakin on yhden raamatunkäännöksen lisäksi käytettävissään useita eri käännöksiä heidän omalla kielellään. Toisilla on vain yksi, jos sitäkään. Riippumatta siitä, mitä meillä on, keskeisintä on vaalia sitä Jumalan sanana ja noudattaa sen opetuksia.

Miksi Jumalan sanan noudattaminen ja sen opettaminen lapsillemme ei saa olla meille ”mikään tyhjä, merkityksetön sana” (5. Moos. 32:47)?

SANAT JA NIIDEN MERKITYS

Jokaisessa kielessä on sanoja, jotka ovat merkitykseltään niin rikkaita ja syvällisiä, että niitä on vaikea kääntää yhdellä sanalla täysin vastaavasti toiselle kielelle. Tällaisten sanojen käyttöä Raamatussa tulee tutkia laajasti, jotta ymmärtäisimme niiden todellisen merkityksen.

Lue 1. Kun. 3:6; Ps. 57:4; Ps. 66:20; Ps. 143:8 ja Miika 7:20. Miten Jumala tarjoaa armoaan ja hyvyyttään luoduilleen?

Heprean kielen sana *hesed* (armo) on yksi Vanhan testamentin rikkaimmista ja syvällisimmistä sanoista. Se kuvailee Jumalan rakkautta, hyvyyttä, armoa ja sitoutumista liittoon kansaansa kohtaan. Yllä olevissa jakeissa näemme, miten Jumala osoittaa suosiotaan (*hesed*) palvelijalleen Daavidille ja miten hänen suosionsa (*hesed*) säilyy loppuun saakka (1. Kun. 3:6). Hän antaa armonsa (*hesed*), hän on uskollinen (Ps. 57:4). Israeliin viitaten hän osoittaa ”uskollisuutta Jaakobille, hyvyyttä (*hesed*) Abrahamille” (Miika 7:20). Sanasta *hesed* on kirjoitettu kokonaisia kirjoja, joissa yritetään tavoittaa Jumalan meitä kohtaan osoittaman armon ja rakkauden syvyyttä.

Lue 4. Moos. 6:24-26; Job 3:26; Ps. 29:11; Jes. 9:5 ja Jes. 32:17. Mikä on se rauha (*šālōm*), josta jakeissa puhutaan?

Heprean sana *šālōm* käännetään usein sanalla ”rauha”. Sanan merkitys on kuitenkin syvempi ja laajempi. Se voitaisiin kääntää myös sanoilla ”eheys”, ”täydellisyys” ja ”hyvinvointi”. Jumalan siunaus ja armo antavat meille rauhan (*šālōm*), joka on lahja Jumalalta (4. Moos. 6:24-26). Jobin kokemat vaikeudet sitä vastoin eivät antaneet hänelle lepoa, eivät tyventä, sillä häneltä puuttui *šālōm*. Miten suuri siunaus onkaan tässä levottomassa maailmassa saada toivottaa sapatin päivä tervetulleeksi elämäämme sanoilla *Šabbat šālōm*, sillä seurustelumme Jumalan kanssa tarjoaa perimmäisen rauhan ja eheyden, jota elämäämme kaipaamme.

Kuinka voimme parhaan ymmärryksemme mukaan kokea kyseisten sanojen tarkoittaman todellisuuden?

**TOISTO,
SANA-
MUODOT
JA
MERKITYS**

Heprealaisessa ajattelussa on useita tapoja ilmaista ajatuksia niiden merkitystä vahvistavalla ja korostavalla tavalla. Alkuperäisessä heprean kielessä ei ollut välimerkkejä, joten kielen rakenteeseen oli kehittynyt muita tapoja ilmaista tällaisia asioita.

Lue 1. Moos. 1:26, 27 ja Jes. 6:1-3. Mitä sanoja näissä katkelmissa toistetaan? Miten toisto laajentaa sanojen merkitystä eri käsitteiden avulla?

Eräs tapa, jolla heprealaiskirjoittajat korostivat jotakin tiettyä Jumalan ominaisuutta, oli toistaa kyseinen sana kolmeen kertaan. Luomiskertomuksen edetessä huippuunsa teksti korostaa ihmisen luomisen ainutlaatuisuutta. Sanaa "bārā" ('luoda') käytetään vain silloin, kun tekijänä on Jumala. Vain Jumalalla on voima luoda ilman, että hän on riippuvainen jo olemassa olevasta aineesta. Ihmisen luomista kuvaileva jae kuuluu: "Ja Jumala *loi* ihmisen kuvakseen, Jumalan kuvaksi hän hänet *loi*, mieheksi ja naiseksi hän *loi* heidät." (1. Moos 1:27, kurs. lis.) Huomaa, miten sana "loi" toistetaan kolme kertaa. Näin Mooses korostaa, että ihmiset ovat Jumalan luomia ja että heidät on myös luotu hänen kuvakseen.

Jesajan näyssä serafit toistavat sanoja "Pyhä, pyhä, pyhä on Herra Sebaot!" (Jes. 6:3). Painotus on Jumalan pyhyydellä - kunnioitusta herättävän Jumalan, jonka läsnäolo täyttää temppelein. Sama pyhyys välittyy Jesajan sanoista, kun hän seisoo Kaikkivaltiaan edessä ja sanoo: 'Voi minua, minä hukun!' (Jes. 6:5.) Jopa Jesajan kaltainen profeetta joutui Jumalan pyhyyden ja luonteen kohdatessaan kavahtamaan omaa arvottomuuttaan. Tässäkin, jo kauan ennen kuin Paavali selitti ihmisten syntisyyttä ja Pelastajan tarvetta (Room. 1-3), näemme, millaisena Raamattu esittää langenneen ihmisen luonnon, jopa Jesajan kaltaisen "hyvän" ihmisen.

Danielin kirjan 3. luvussa toistetaan (erilaisina variaatioina) ilmausta "Nebukadnessarin pystyttämä kuvapatsas" (Dan. 3:1, 2, 3, 5, 7, 12, 14, 15, 18). Ilmaus eri muodoissaan toistuu 10 kertaa korostaen Nebukadnessarin uhmakasta reagoitua siihen Jumalan kuvaan, joka hänelle Danielin kautta paljastettiin (Dan. 2:31-45). Tässä korostuu se, miten ihmiskunta pyrkii tekemään itsestään jumalan, jota tulisi palvoa, sen sijaan, että se palvoisi ainoaa oikeaa Jumalaa - häntä, joka yksin on palvonnan arvoinen.

TEKSTIT JA ASIAYHTEY- DET

Raamatun sanat eivät ole irrallisia. Tietyllä sanalla on aina välitön asiayhteytensä tietyssä virkkeessä, ja juuri tämä kyseinen yksikkö pitää ymmärtää ensin. Sitten on laajempi yleinen asiayhteys, jossa kyseinen virke esiintyy. Tämä voi olla jokin kappale, luku tai useiden lukujen kokonaisuus. On tärkeää ymmärtää mahdollisimman hyvin sanojen ja virkkeiden asiayhteys, ettei päädytä virheellisiin johtopäätöksiin.

Vrt. 1. Moos. 1:27 ja 1. Moos. 2:7. Lue sitten 1. Moos. 2:15-23. Miten ymmärrämme näiden eri kohtien ja asiayhteyksien perusteella sanan *ādām*, hepreankielisen ihmistä tarkoittavan sanan?

Olemme jo nähneet, että sanan *bārā* toistaminen (1. Moos. 1:27) tuo korostetun painoarvon ihmisen luomiselle. Nyt näemme, että ihminen määritellään mieheksi ja naiseksi. Heprean kielen sana *ādām* tulee siis *tässä tekstissä* ymmärtää viittauksena ihmisiin ja ihmiskuntaan yleensä.

Kuitenkin 1. Moos. 2:7 samaa nimitystä *ādām* käytetään viittaamaan Aadamin luomiseen maan tomusta (hepreaksi *ādāmā* - huomaa sanaleikki). Tässä viitataan vain miespuoliseen Aadamiin, sillä Eeva luotiin myöhemmin ja eri tavalla. Näemme eroja siinä, miten *ādām* määritellään naisissä kahdessa luvussa. Toisessa se määritellään ihmiskunnaksi (1. Moos. 1:27), toisessa mieheksi nimeltä Adam (1. Moos. 2:7). Se, että Adam on todellinen henkilö, saa varmistuksen myöhemmistä sukuluetteloista (1. Moos. 5:1-5; 1. Aik. 1:1; Luuk. 3:38) ja viittauksista Jeesukseen, josta tuli ”toinen Adam” (Room. 5:12-14).

Kuten sana *ādām* esiintyy tietyssä tekstissä, samoin Aadamin ja Eevan luominen löytyy laajemmasta luomiskertomuksen asiayhteydestä (1. Moos. 1 ja 2). Tätä tarkoitetaan laajemmalla tekstiyksiköllä, joka ilmaisee tulkitsijalle asiayhteyteen kuuluvat muut teemat, ajatukset ja kehityssuunnat. 1. Moos. 2:4-25 on joskus kutsuttu toiseksi luomiskertomukseksi, vaikka kyseessä on vain painotusero (ks. ensi viikon tutkistelu). Molemmissa kertomuksissa tulee kuitenkin ilmi ihmiskunnan kiistaton alkuperä.

Kuinka hullua tämän maailman viisaus (1. Kor. 1:20) on opettaessaan, että saimme alkumme silkasta satumasta?

KIRJAT JA NIIDEN SANOMA

Kokonaiset kirjat ovat Raamatun laajimpia kokonaisuuksia. Ne on kirjoitettu eri tarkoituksia varten ja erilaisissa olosuhteissa. Joidenkin kirjojen tarkoituksena oli välittää profeettainen sanoma, toiset olivat kokoomateoksia. Raamatussa on historiallisia kirjoja ja kirjeitä eri seurakunnille, esimerkiksi Paavalin kirjoittamat.

Kun pyrimme ymmärtämään kirjan merkitystä ja sanomaa, on tärkeää tutkia ensin kirjan kirjoittajaa ja tilannetta, jossa se kirjoitettiin. Monille Raamatun kirjoille löytyy selkeä tekijä. Vanhan testamentin viisi ensimmäistä kirjaa ovat Mooseksen kirjoittamia (Joos. 8:31, 32; 1 Kun. 2:3; 2. Kun. 14:6; 21:8; Esra 6:18; Neh. 13:1; Dan. 9:11-13; Mal. 3:22). Myös Jeesus (Mark. 12:26; Joh. 5:46, 47; Joh. 7:19) ja apostolit (Ap. t. 3:22; Room. 10:5) vahvistavat tämän. Joissakin tapauksissa kirjan kirjoittaja ei ole selvillä (esim. Esterin ja Ruutin kirjat sekä monet historialliset kirjat, kuten Samuelin kirjat tai Aika-kirjat).

Lue 1. Moos. 15:1-5 ja 1. Moos. 22:17, 18. Mitä merkitystä sillä on meille, että Mooses kirjoitti Raamatun ensimmäisen kirjan?

Mooseksen kirjat toisesta viidenteen Mooses kirjoitti tietysti Israelin kansan Egyptistä lähdön jälkeen. Koska 1. Mooseksen kirja on niin keskeinen historiallisena kuvauksena Jumalan luomistyöstä aina patriarkkojen aikaan asti, on kuitenkin loogista, että tämä kirja kirjoitettiin ennen 2. Mooseksen kirjan kirjoittamista.

”Vuosien vieressä hän [Mooses] kuljeskeli laumoineen noita yksinäisiä seutuja pohtien kansansa sorrettua tilaa. Hän muisteli, miten Jumala oli kohdellut hänen isiään, ja mietiskeli lupauksia, jotka olivat valitun kansan perintöä, ja rukoili öin ja päivin Israelin puolesta. Taivaan enkelit levittivät valoaan hänen ympärilleen, ja täällä hän Pyhän Hengen innoittamana kirjoitti Ensimmäisen Mooseksen kirjan.” (1AO 235.)

1. Moos. meille kerrotaan paitsi alkuperästämme myös pelastussuunnitelmasta eli tavasta, jolla Jumala lunastaa langenneen ihmiskunnan. Suunnitelma tulee entistä ilmeisemmäksi sen liiton myötä, jonka Jumala tekee Abrahamin kanssa ja johon kuuluu hänen lupauksensa kasvattaa Abrahamista niin suuri kansa, että ”he ovat kuin taivaan tähdet tai hiekkanjyvät meren rannalla” (1. Moos. 22:17).

KERTAUS

Lisäaineistoa: Lue Ellen White, *Alfa ja omega*, osa 7, s. 63-77, 121-143 tai *Suuri taistelu*, s. 84-100, 146-169 tai *Suuri taistelu*, taskup. s. 54-64, 97-114.

"Jumala on sanassaan antanut ihmisille kaiken tarpeellisen tiedon pelastuksesta. Pyhät kirjoitukset on otettava vastaan Jumalan tahdon ohjeellisena ja erehtymättömänä ilmoituksena. Ne muodostavat luonteen mittapuun, oppien ilmaisijan, kokemusten koetinkiven. - -

Se, että Jumala on ilmoittanut tahtonsa ihmisille sanansa kautta, e kuitenkaan ole tehnyt Pyhän Hengen jatkuvaa läsnäoloa ja ohjausta tarpeettomaksi. Päinvastoin, Vapahtajamme lupasi palvelijoilleen Hengen avaamaan sanan, valaisemaan ja selittämään sen opetuksia. Koska Jumalan Henki on innoittanut Raamatun, Hengen opetus ei voi milloinkaan olla ristiriidassa sanan kanssa." (8AO 184.)

Keskustelunaiheita:

1. Riippumatta raamatunkäännösteesi määrästä, kuinka voit parhaiten hyödyntää sen, mitä sinulla on? Miten voit oppia vaalimaan Raamattua Jumalan sanana, ja uskossa pyrkiä siihen, että noudatat sen opetuksia?

2. Mieti eroa, joka ihmisen alkuperää koskevassa opetuksessa löytyy Jumalan sanan ja ihmisten tekemän tieteen väliltä. Jumalan sana opettaa, että Jumala loi meidät luomisen kuudentena päivänä; tiede opettaa, että olemme miljardien vuosien kehityksen tulosta. Mitä se kertoo siitä, kuinka kauas ihmiskunta voi harhautua Jumalan sanasta ja sen selkeästä opetuksesta?

3. Onko sinulla Raamatun tutkimiseen jonkinlaisia työkaluja, jotka auttavat sinua ymmärtämään lukemaasi paremmin? Millaisia? Vaikkei sinulla olisikaan niitä, miten voit soveltaa tälläkin viikolla saamaasi oppia siitä, miten Raamattua tulisi tulkita?

4. Israelilaisia käskettiin opettamaan lapsilleen ne suuret totuudet, jotka oli uskottu heille. Heidän tuli kertoa yhä uudelleen kertomuksia Jumalan johdatuksesta heidän elämässään (5. Moos. 4:9.) Tämän tavan ilmeinen hyöty on se, että usko siirtyy eteenpäin, mutta mikä Jumalan johdatuksesta kertomisessa on lisäksi sellaista, että sillä on taipumusta kasvatata omaa uskoamme? Miksi raamatullisen totuuden kertominen toisille on hyödyllistä myös itsellemme?